

Zaak 5/88

H. Wachauf tegen Bondsrepubliek Duitsland

(verzoek van het Verwaltungsgericht Frankfurt am Main
om een prejudiciële beslissing)

„Extra-heffing op melk”

Rapport ter terechtzitting	2611
Conclusie van advocaat-generaal F. G. Jacobs van 27 april 1989	2622
Arrest van het Hof (Derde kamer) van 13 juli 1989	2633

Samenvatting van het arrest

- 1. Landbouw — Gemeenschappelijke ordening der markten — Melk en zuivelprodukten — Extra-heffing op melk — „Bedrijf” — Begrip — Verpachte landbouwproductie-eenheden — Niet uitdrukkelijk voor melkproductie bestemd — Daaronder begrepen
(Verordening nr. 857/84 van de Raad, artikel 12, sub d)*
- 2. Gemeenschapsrecht — Beginselen — Grondrechten — Beperkingen — Toelaatbaarheid — Voorwaarden — Pachter — Einde van pacht — Recht van pachter op vergoeding voor inspanningen en investeringen — Uitvoering in kader van regeling betreffende extra-heffing op melk — Alternatief voor Lid-Statens
(Verordening nr. 857/84 van de Raad)*
- 3. Landbouw — Gemeenschappelijke ordening der markten — Melk en zuivelprodukten — Extra-heffing op melk — Regels betreffende overdracht van referentiehoeveelheden ten gevolge van overgang van eigendom of bezit — Werkingssfeer — Teruggave aan einde van pacht van bedrijf dat bij verpachting niet uitdrukkelijk voor melkproductie was bestemd — Daaronder begrepen
(Verordening nr. 1371/84 van de Commissie, artikel 5, eerste alinea, sub 3)*

1. Onder „bedrijf” in de zin van artikel 12, sub d, van verordening nr. 857/84 betreffende de toepassing van de extra-heffing op melk, is mede te verstaan een verpacht geheel van landbouwproduktie-eenheden, ook indien tot dat geheel, in de vorm waarin het verpacht was, geen melkkoeien of voor de melkproduktie vereiste technische installaties behoorden, en de pachtovereenkomst de pachter niet verplichtte melk te produceren.

2. De door het Hof erkende fundamentele rechten hebben geen absolute gelding, maar moeten in relatie tot hun sociale functie worden beschouwd. Het genot van het eigendomsrecht en de vrijheid van beroepsuitoefening kunnen dus met name in het kader van een gemeenschappelijke marktordening aan beperkingen worden onderworpen, voor zover zulke beperkingen werkelijk beantwoorden aan de doeleinden van algemeen belang die de Gemeenschap nastreeft, en, het nagestreefde doel in aanmerking genomen, niet zijn te beschouwen als een onevenredige en onduldbare ingreep, waardoor de gewaarborgde rechten in hun kern worden aangetast.

Gelet op deze criteria is een gemeenschapsregeling die tot gevolg heeft dat de pachter aan het einde van de pacht zonder schadeloosstelling van de vruchten van zijn inspanningen en van zijn investeringen in het gepachte bedrijf zou worden beroofd, onverenigbaar met de eisen van bescherming van de fundamentele rechten in de communautaire rechtsorde.

Deze eisen binden de Lid-Staten ook bij de uitvoering van gemeenschapsregelingen.

In geval van verpachting van een bedrijf is de beoordelingsvrijheid die verordening nr. 857/84 de bevoegde nationale autoriteiten laat ter zake van de overgang aan het einde van de pacht van de aan het bedrijf verbonden referentiehoeveelheden die van de extra-heffing op melk zijn vrijgesteld, zodanig ruim, dat zij deze regeling in overeenstemming met de uit de bescherming van de fundamentele rechten voortvloeiende eisen kunnen toepassen, hetzij door de pachter zijn referentiehoeveelheid geheel of gedeeltelijk te laten behouden wanneer hij de melkproduktie wil voortzetten, hetzij door hem een vergoeding toe te kennen wanneer hij zich verbindt deze produktie definitief te staken.

3. Artikel 5, eerste alinea, sub 3, van verordening nr. 1371/84 betreffende — in het kader van de regeling inzake de extra-heffing op melk — de overgang van de referentiehoeveelheden die van de heffing zijn vrijgesteld bij overdracht van de eigendom of het bezit van het bedrijf, moet aldus worden uitgelegd, dat het van toepassing is op de teruggave, aan het einde van de pacht, van een verpacht geheel van landbouwproduktie-eenheden, ook indien tot dat geheel, in de vorm waarin het verpacht was, geen melkkoeien of voor de melkproduktie vereiste technische installaties behoorden, en de pachtovereenkomst de pachter niet verplichtte melk te produceren.